

God geeft jou nooit op

God geeft jou nooit op

Wat Jakobs verhaal vertelt
over onwankelbare liefde

MAX LUCADO

ï/ark media

God geeft jou nooit op
Wat Jakobs verhaal vertelt over onwankelbare liefde
Max Lucado

Originally published under the title God Never Gives Up on You, What Jacob's Story Teaches Us About Grace, Mercy, and God's Relentless Love, in Nashville, Tennessee, by Thomas Nelson. Thomas Nelson is a registered trademark of HarperCollins Christian Publishing, Inc.

© 2023 Max Lucado

This edition is published by arrangement with HarperCollins Christian Publishing, Inc.

ISBN 978-90-3380-4151
ISBN e-book 978-90-3380-4281
NUR 707

Reflectievragen: Andrea Lucado
Vertaling: Corine van Oord
Ontwerp omslag: Flashworks, Kampen
Opmaak binnenwerk: Geertje van Dijk, Gewoon Geertje

De Bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de NBV21 © Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap 2021.

©2024 Ark Media, onderdeel van Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden
jongbloedmedia.nl

Denalyn en ik dragen dit boek met blijdschap op
aan Travis en Alisha Eades en hun kinderen Jackson,
Landon, Weston en Annie. Zij wandelen met God,
geven leiding in geloof en aanbidden Hem met een blij hart.
Het is een eer om samen met hen God te mogen dienen.

Inhoud

Dankwoord

1	Het Genootschap van de Scheefgezakte Stralenkrans	11
2	Van prins tot pauper	25
3	Ladders uit de hemel	41
4	Niks 'voor wat, hoort wat'	57
5	De bedrieger bedrogen	73
6	Familieruzies	91
7	Leven met een Laban	105
8	Oog in oog met jezelf	123
9	Verleden tijd	139
10	In de schaduw van Sichem	153
11	Genade brengt je thuis	169
12	Ken jij deze genade?	181
	Noten	193

Dankwoord

Een heel boek zou nog niet voldoende zijn om mijn dankbaarheid voor de mensen die achter dit boek staan onder woorden te brengen. Ze wijden zich aan het verspreiden van boeken met een goede kwaliteit en een goede boodschap. Ik geef hun met alle liefde en plezier een staande ovatie.

Liz Heaney en Karen Hill, redacteurs die deze koppige ezel van een auteur zo ver krijgen dat hij zijn zinnen opschoont en zijn alinea's inkort.

Carol Bartley, de beste corrector ter wereld.

David Drury, mijn theologische vangnet voor eigenzinnige gedachten.

Steve, Cheryl en Caroline Green, mijn beste vrienden en trouwste medewerkers.

Het team van HCCP Publishing: Mark Schoenwald, Don Jacobson, Andrew Stoddard, Mark Glesne, Erica Smith, Bria Woods, Janene MacIvor en Laura Minchew.

Greg, Susan en Andrew Ligon, de kapiteins die deze boot drijvend en op koers houden.

De Dunham Group: ik ben zo dankbaar voor jullie goed getimede en creatieve ideeën.

Dave Treat, gebedsleider, vol liefde voor Christus.

Jana Muntsinger en Pamela McClure, marketingprofessionals die over muren springen.

Janie Padilla en Margaret Mechinus, stabiel en betrouwbaar.
Dank je wel!

Andrea Lucado Ramsay, meer dan een dochter: een collega.
Goed werk, Dre!

Brett, Jenna, Max, Rob, Andrea, Jeff en Sara, in dit papahart hebben jullie een plekje helemaal voor jezelf. Ik houd van jullie, voor altijd.

Denalyn, mijn bruid. Hoewel het al ruim veertig jaar geleden is dat we trouwden, zal ik nooit het moment vergeten dat jij die dag in de kerk naar me toe liep. Ik zag je glimlach en was compleet verloren.

En jij, beste lezer, als je mij je tijd toevertrouwt, zal ik mijn uiterste best doen om dat vertrouwen niet te beschamen. God zegene je.

En aan U, mijn hemelse Vader, geef ik de allergrootste dank. Net als Jakob ben ik inconsequent en vergeetachtig. Maar, net als Jakob, ben ik veilig door uw sterke hand, door hemelse genade. Daarvoor ben ik U eeuwig dankbaar.

HOOFDSTUK 1

HET
GENOOTSCHAP
VAN DE
SCHEEFGEZAKTE
STRALENKRANS

ALS JE SUPERHEILIG BENT, IS DIT BOEK NIET VOOR JOU. Als jouw stralenkrans nooit scheefzakt, je geloof nooit wankelt, je bijbel nooit dichtgaat en je voeten nooit van het smalle pad afdwalen, dan kun je de moeite besparen. Je zult jezelf in dit verhaal niet herkennen.

Ben je brandschoon? Is jouw enige vraag over het geloof waarom iemand aan zijn geloof zou twijfelen? Is je hart zo op de hemel gericht dat je hemelpoort.com als e-mailadres gebruikt? Begin je je dag met een 'Onze Vader' en sluit je hem af met een 'amen', zonder het gebed ooit te onderbreken?

Als dat het geval is: gefeliciteerd! Ik neem mijn petje voor je af. Ik geef je een staande ovatie. En hierbij meteen een eerlijke disclaimer: dit boek heb ik niet geschreven voor mensen zoals jij.

Dit boek is voor leden van het Genootschap van de Scheefgezakte Stralenkrans. Voor de worstelaars onder ons en voor de mensen die diep vanbinnen een prutser zijn. Voor wie deels heilig en deels een schurk is. We bedoelen het goed, maar doen we het ook goed? Tja, dat lukt niet altijd. We hebben zo nu en dan een doorbraak, dat is waar, maar we kleunen ook faliekant mis, vaak binnen een uur. We hebben geen geheugensteuntjes nodig

voor onze mislukkingen. Die vergeten we echt niet. Maar we kunnen wel een opfriscursus gebruiken over Gods koppige weigering om ons op te geven.

En die taak is niemand meer op het lijf geschreven dan Jakob, de aartsvader met gebreken.

Hij is, per definitie, een aartsvader. Maar op de groepsfoto van alle bijbelse helden valt hij nogal uit de toon. Daar staan Abraham en Isaak met hun weelderige haardos, sterke schouders en gebeeldhouwde gelaatstrekken. Ze zouden op Mount Rushmore niet misstaan. En dan is Jakob er ook nog, een schriel mannetje met een zonnebril en een zonneklep. Hij lijkt er niet bij te horen.

Jakobs naam bevat dezelfde medeklinkers als het Hebreeuwse woord voor *hiel*. Toepasselijk, aangezien hij de baarmoeder uit kwam met zijn hand om de hiel van zijn tweelingbroer, alsof hij wilde zeggen: 'Ik dacht het niet, pluizig broertje van me. Ik wil de eerste plaats.' Het toppunt van ironie: Jakob begint zijn leven zoals hij het verder ook zal leven, steeds proberend om op slinkse wijze hogerop te komen. Jakobs naam betekent *bedrieger*, en bedriegen was ook precies wat hij deed.¹ Hij maakte handig gebruik van zijn uitgehongerde broer, hield zijn stervende vader voor het lapje en beantwoordde het bedrog van zijn schoonvader op een slinkse manier.

Een wonderkind? Nee. Verloren zoon? Dat past beter. Jakob heeft nooit de varkens gevoerd, maar hij heeft wel in de modder geworsteld, zo niet met God, dan toch met Iemand als God. Heel de nacht hadden die twee gezwoegd, elkaar gegrepen en elkaar vastgehouden, totdat, toen de dag aanbrak, Jakob Hem tegen de grond wist te werken en Hem om een zegen smeekte. Die zegen kreeg hij, maar die kostte hem wel wat. Jakob kreeg een nieuwe naam: Israël. Maar Israëls heup was uit de kom.

Hij liep kreupel.

Klinkt dat bekend? Je hebt met God geworsteld over je verleden, je toekomst, je pijn en je problemen. Je bent er, net als Jakob, geestelijk mank uitgekomen. Sommige mensen slaan hun vleugels uit als een adelaar, anderen lopen, maar worden niet moe, en weer anderen rennen, maar raken niet uitgeput.²

En jij? En ik? En Jakob? Wij lopen mank.

Het verhaal van Jakob is voor mankepoten.

Gisteravond sprak ik nog zo'n mankepoot. We zaten naast elkaar bij een etentje. We genoten met een man of tien van een maaltijd, een fles wijn en de prachtige Zuid-Texaanse zonsopgang. Onze echtgenoten zaten buiten op de veranda. Ik was de nieuweling. 'Wat doe jij voor werk, Max?' Ik kromp ineem. Er is niets wat een geanimeerd gesprek zo snel doodslaat als de ontdekking dat er een geestelijke in de groep zit. (Ik geef toe: als ik in het vliegtuig zit en iemand vraagt naar mijn beroep, dan hangt het antwoord af van mijn energieniveau. Als ik zin heb in een praatje, dan zeg ik 'schrijver'. Zo niet, dan zeg ik 'dominee'.)

'Nou, ik ben dominee.' Stilte. De superheiligen aan tafel (meestal zijn dat er wel een of twee) vertelden over een bijbelstudie waarvan ze zo veel hadden opgestoken. De mankepoten (dat zijn er altijd meer) verontschuldigen zich voor hun taalgebruik en graptten over het doorgeven van een collecteschaal na het toetje.

Ze begonnen weer te kletsen, maar de man rechts van mij begon, met een stem die alleen voor mijn oren bedoeld was, over zijn geloof te praten. Of beter: zijn gebrek daaraan. Als hij geen tachtig was, zag hij er in elk geval wel zo uit. Zijn oogleden hingen op halfzeven, net als zijn schouders. Hij nam een trekje van zijn sigaar en een slok van zijn pinot noir. Zijn oom, zo vertelde hij me, was dominee. Die oom had hem in een rivier in Alabama gedoopt. Maar dat was zeventig jaar geleden. Sindsdien had hij een kind moeten begraven, evenals een aantal dromen.

Hij had in die tijd twee bedrijven opgebouwd en weer verloren. Sindsdien worstelde hij met God. 'Ik denk dat ik Gods hope-loze geval ben', zei hij.

Hij zou in Jakob een verwante geest herkennen.

Het verhaal van Jakob is een moeilijk verhaal, omdat hij zich zo vaak misdraagt. Aan de andere kant is het verhaal van Jakob misschien ook wel een opluchting, omdat wij ons ook zo vaak misdragen. Dan durf je voorzichtig te denken: als God van Jakob kon houden en hem kon gebruiken, zou Hij dat dan bij mij ook willen doen?

Jakob leefde 147 jaar.³ Maar de kern van zijn verhaal beslaat slechts twintig jaar van zijn leven (van zijn zevenenzeventigste tot zijn zevenennegentigste)⁴ en elf hoofdstukken in het boek Genesis (25-35). We weten maar heel weinig over Jakobs leven buiten die twintig jaar. Maar wat we over deze twee decennia weten, is het overdenken meer dan waard.

Het verhaal speelt zich af in het zuiden van Israël, ongeveer tweeduizend jaar voordat Jezus geboren werd. De hoofdpersoonen zijn bedoeïenen: ze woonden in tenten en hielden schapen. Het land rondom hen is uitgestrekt en rotsachtig. Hun verhaal is als een mozaïek met veel lagen, en begint bij Jakobs opa.

Abraham was rijk. Hij bezat veel zilver en goud en grote kudde vee. Hij had ook een groot geloof. Zo groot zelfs, dat hij zijn vaderland verliet, op zoek naar een nieuw land dat kon dienen als bakermat van een nieuwe natie.⁵

Hij had genoeg geloof voor een heel nieuw volk, maar niet genoeg voor een baby. Toen God aan Abraham en zijn vrouw Sara vertelde dat het tijd werd om een kinderwagen te kopen en een babykamer in te richten, lagen ze dubbel van het lachen. Abraham was bijna honderd jaar; zij bijna negentig. Ze bescheurden zich bij het idee dat zij een baby op hun knokige knieën zouden laten hobbelen.⁶ Ze maakten een grap over

ouders en kinderen die allebei tandeloos waren. Abraham zei instemmend: 'Dan hebben we allemaal een luiertje om!' Hij stikte bijna van het lachen en zij deed het bijna in haar broek.

Maar de baby kwam er. Ze noemden hem Gegrinnik. Nou ja, niet precies, maar het scheelde toch niet veel, want Isaak betekent 'lach'⁷, het bewijst dat, wat wonderen betreft, God altijd het laatste lacht.

Op latere leeftijd besloot Abraham dat hij een vrouw voor Gegrinnik zou gaan zoeken. Abraham stuurde een dienaar terug naar zijn geboorteland om 'daar voor mijn zoon Isaak een vrouw te zoeken' (Gen. 24:4). De dienaar bad dat God hem zou laten slagen. Nauwelijks had hij 'amen' gezegd of hij zag Rebekka, Isaaks toekomstige echtgenote, aan komen lopen. De dienaar vroeg Rebekka's vader om zijn zegen en haar broer om toestemming. Die broer heette Laban. Houd die naam even vast. Nog even en hij zal Jakob erin luizen, die net zijn vader, Isaak, en zijn broer, Esau, erin heeft geluist. Iemand erin luizen is nogal gebruikelijk in dit verhaal.

Laban gaf Rebekka aan de dienaar.

De dienaar gaf Rebekka aan Isaak.

Isaak gaf zijn hart aan Rebekka.

En Rebekka gaf een tweeling aan Isaak: Jakob en Esau.

Al vanaf het begin was er spanning tussen de broers. Het leek wel of er in Rebekka's baarmoeder een kooigevecht aan de gang was. 'De kinderen in haar lichaam botsten hard tegen elkaar (Gen. 25:22).'⁸ Op een keer, toen ze elkaar weer eens schopten, smeekte ze God om uitleg. Hij zei het volgende:

'Twee volken zijn er in je schoot,
volken die uiteengaan nog voor je hebt gebaard.
Het ene zal machtiger zijn dan het andere,
de oudste zal de jongste dienen' (Gen. 25:23).

Volgens de gebruiken van de oude stammen zou de oudste zoon belangrijker zijn dan de jongste. Maar in Gods plan zou Jakob Esau aftroeven. De oudste zou de jongste dienen. Als God het niet had gezegd, zou Rebekka het zelf nooit hebben bedacht.

‘Toen de dag van de bevalling was gekomen, bracht zij inderdaad een tweeling ter wereld. Het kind dat het eerst tevoorschijn kwam was rossig en helemaal behaard, alsof het een haren mantel aanhad; ze noemden het Esau. Toen daarna zijn broer tevoorschijn kwam, hield die Esau bij de hiel beet; hij werd Jakob genoemd.’ (Gen. 25:24-26)

Esau zag eruit als een echte leider. Mannelijk, rossig en harig. Zo harig dat ze hem ‘Harig’ noemden, of, in hun moedertaal: Esau.

Esau was jager. Hij had een kast vol camouflagedekleding en reed rond in een 4x4, compleet met wapenrek, offroad-banden en een bumpersticker met de tekst ‘Ik zou liever gaan vissen.’ Niets maakte hem gelukkiger dan een hert op het spoor komen of een koppel kwartels opjagen. *Bucks, ducks and trucks*, dat was Esaus wereld. Gegrinnik hield van hem.

En Rebekka hield van Jakob. Hij was meer vrouwelijk dan mannelijk, meer denksport dan krachttraining, meer thuis op de bank dan eropuit, meer zaterdag in de bibliotheek dan een weekend in de wildernis. Jakob was ... ach, ik kan het ook net zo goed zeggen, want je gaat het zo toch lezen. Jakob was een moederskindje. Hij was ‘een rustig man, die het liefst bij de tenten bleef. Isaak was zeer op Esau gesteld ..., maar Rebekka hield meer van Jakob’ (Gen. 25:27-28).

Het was me de familie wel. Broers die al in de baarmoeder met elkaar op de vuist gingen. Ouders met lievelingetjes. Esau met zijn spieren en Jakob met zijn hersens. Echt een probleemgezin. Een therapeut zou van de behandeling van dit stel de volledige studie van zijn kind kunnen bekostigen.

Toch had de tweeling misschien naast elkaar kunnen bestaan als het eerdergenoemde eerstgeboorterecht er niet was geweest. Dat beloofde financiële voordeeltjes, een leidinggevende positie in de stam, een dubbel zo grote erfenis en allerlei andere voorrechten. Maar het belangrijkste was dit: de eerstgeboren zoon van Isaak zou de volgende drager zijn van het verbond dat God met Abraham had gesloten, namelijk dat God de wereld zou zegenen door een afstammeling van Abraham: Jezus Christus (zie Gen. 12:3; Hand. 3:24-26).⁹

Je zou dan toch verwachten dat Jakob heel speciaal zou zijn, een grote naam in de Hall of Fame van heiligen? Hij zou de armen moeten liefhebben, de zieken moeten troosten, de radelozen raad moeten geven. Hij zou spreuken moeten schrijven en misschien een paar psalmen. Hij zou geboren moeten worden met een stralenkrans ... Dat zou je toch verwachten?

Maar Jakob deed niets van dit alles. Hij had zo zijn momenten, dat wel. Het waren er alleen niet veel. Ja, hij zal ons inspireren. Maar nog veel vaker verbijsteren. Op zijn cv stonden meer activiteiten van de Happy Hour Whisky Club dan van de bijbelkring. Hij trouwde met twee zussen, maar hield maar van één. Hij hield zich afzijdig toen zijn vrouwen ruzieden. Hij sliep met de dienstmeisjes. Zijn familie diende vreemde goden. Hij greep niet in toen zijn zoons als ware rambo's een stad aanvielen en een hele stam afslachtten. Zijn oudste zoon had een affaire met zijn dienstmeisje. Zijn lievelingszoon werd door zijn broers als slaaf verkocht. Hij leefde twee decennia lang als een voortvluchtige. Hij was een door de wol geverfde gluiperd. De man heeft nooit gepreekt, geprofeteerd of iets gezegd dat het waard was om op een tegeltje te worden gezet.

Als je op zoek bent naar een ster uit een Hollywoodfilm, dan is Jakob niet je man.